

Handläggare: Ingegerd Appelgren
Telefon: 08-508 14 144

Till stadsdelsnämnden
23 augusti 2012

Kommunal plan för att minska barnfattigdomen

Remiss från kommunstyrelsen 325-663-2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.
2. Stadsdelsnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektör

Denise Melin
avdelningschef

Marianne Natéus
avdelningschef

Sammanfattning

Karin Rågsjö (V) har inkommit med en motion (2012:24) om tio kraftfulla insatser mot barnfattigdomen i Stockholms stad med sikte på en nollvision.

I sin motion framhåller Rågsjö (V) att barnfattigdomen i staden ökar enligt Rädda Barnens årsrapport 2012 och att skillnaden i barnfattigdom inom staden har ökat på senare tid. Rågsjö (V) föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att ta fram en kommunal, fullt finansierad och tidssatt plan mot barnfattigdom enligt de tio punkter som föreslås i motionen, som framgår av bilagan.

Förvaltningen har tidigare svarat på en skrivelse från Rågsjö (V) om barnfattigdomen i staden och då övervägt möjligheten att höja normbeloppet för försörjningsstöd med hänsyn till barnens behov. I övrigt anser förvaltningen att det utöver ekonomiska subventioner behövs mer kunskap om utbud av befintliga insatser som riktar till utsatta familjer från kommun, landsting och privata företag samt vad som ligger bakom barnfattigdomen innan det går att ta ställning till behovet av en kommunal handlingsplan.

Ärendets beredning

Förskoleavdelningen har berett ärendet i dialog med berörda medarbetare på Sociala avdelningen.

Bakgrund

Förvaltningen har i oktober 2011 svarat till stadsdelsnämnden på remiss från kommunstyrelsen av en skrivelse från Karin Rågsjö (V) om en plan för att minska barnfattigdomen. I skrivelsen hänvisar Rågsjö (V) till Rädda Barnens rapport 2010. Förvaltningens tidigare synpunkter återges under rubriken Förvaltningens synpunkter och förslag. Dessutom tillkommer synpunkter med anledning av Rågsjös (V) tio kraftfulla insatser som föreslås i motionen.

Motionen

I den motion som nu är aktuell hänvisar Rågsjö till uppgifter från Rädda Barnens rapport – Barns ekonomiska utsatthet - som är skriven av Tapio Salonen år 2012.

I motionen framhåller Rågsjö (V) att barnfattigdomen ökar för första gången på länge och att det därför behövs kraftfulla insatser för att motverka detta. – Inget barn ska behöva oroa sig över att familjens pengar inte räcker till, skriver Rågsjö (V). Enligt statistiken i Rädda Barnens årsrapporter har barnfattigdomen minskat fram till år 2008, därefter ökat mellan 2008 och 2009 i 17 av 18 stadsdelar. Rågsjö (V) tar upp i sin motion att barnfattigdomen har ökat mellan olika geografiska områden, klyftan mellan hög- och låginkomsttagare ökar långsiktigt och att ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund är mest ekonomiskt utsatta. För att komma tillrätta med barnfattigdomen fokuseras i motionen på generella insatser inom förskola, skola och fritid i förebyggande syfte för att inte peka ut barn.

I motionen föreslår Rågsjö (V) tio områden som bör ingå i en plan för att minska barnfattigdomen. Av dessa områden berörs stadsdelsförvaltningen av följande sex områden: Barn ska inte vara hemlösa (punkt 1), alla barn ska få ta del av förskolans pedagogiska verksamhet (punkt 2), dator och mobiltelefon är idag en naturlig del av barns och ungas tillvaro (punkt 6), alla barn och unga ska ha möjlighet till en rik fritid (punkt 7), fler vuxna ska finnas på fritidsgårdarna (punkt 8), stödgrupper ska finnas för alla barn som har missbrukande föräldrar, föräldrar med psykisk ohälsa m m (punkt 9) samt pröva om stadens riktlinjer för försörjningsstöd kan göras tydligare när det gäller barnperspektivet i handläggningen (punkt 10).

Förvaltningen har redan svarat på några av de frågor som tas upp i motionen och bifogar därför tidigare synpunkter samt kompletterar med synpunkter i de frågor som inte tidigare inte besvarats, under rubriken "Förvaltningens synpunkter och förslag".

Rapporten

Rädda Barnen genomför regelbundet studier som speglar förändringar i barns välfärd i Sverige sedan 2002. Karin Rågsjö hänvisar i sin motion till Tapio Salonens rapport "Barns ekonomiska utsatthet 2012". I rapporten framgår att antalet barn i utsatta hushåll ökar från och med år 2008. Den ekonomiska utsattheten är störst för:

- yngre barn i förskoleåldern,
- barn till utrikesfödda föräldrar och
- barn till ensamstående föräldrar.

Det är skillnad mellan landets kommuner med Malmö och Landskrona i botten och inom städer mellan olika stadsdelar. I Stockholm noteras barnfattigdom över 30 % 2009 i Rinkeby och i Spånga-Tensta.

I rapporten definieras barnfattigdom med:

- låg inkomststandard och
- familjer som är berättigade till försörjningsstöd.

Låg inkomststandard beräknas genom att dividera familjens disponibla inkomst med en norm för levnadsomkostnader, som är justerad efter familjens sammansättning. Normen består av baskonsumtion av till exempel mat och kläder, boendeutgifter samt eventuella fackföreningsavgifter och barnomsorgskostnader.

Rapporten finns att läsa i sin helhet på rädda barnens hemsida: [Rädda Barnens rapport 2012](#)

Förvaltningens synpunkter och förslag

Här följer förvaltningens synpunkter hämtade från tjänsteutlåtanden 27 oktober 2011:

Enligt förvaltningens mening är det nödvändigt att ta signaler om ökad barnfattigdom på största allvar och utreda vad som är orsak till denna ökning.

Inom Södermalms stadsdelsområde har ca 100 barn i 750 hushåll försörjningsstöd. I nuvarande riktlinjer finns barnperspektivet redan med och vid bedömning av rätt till försörjningsstöd tas särskild hänsyn till barnens behov. Förvaltningen ser därför inte ändringar av riktlinjerna som en väg att minska barnfattigdomen (punkt 10). Däremot skulle en höjning av normbeloppet för barn kunna vara det, det vill

säga att anpassa det efter dagens behov. Eller att särskilt bidrag utgår till exempelvis dator/ mobiltelefon som är en naturlig del i barns tillvaro i dag (punkt 6).

Alla barn har rätt till förskola (punkt 2). På Södermalm går idag cirka 95 % av alla barn i förskola jämfört med 83 % i hela landet, enligt rapport 371/2012 från Skolverket. Avgiften till förskolan är inkomstrelaterad. I praktiken innebär det att familjer utan inkomst inte betalar någon avgift till förskolan. Några andra kostnader för till exempel utflykter och teaterbesök har förskolan inte rätt att ta ut enligt den nya skollagen, som trädde i kraft den 1 juli 2011 (punkt 2).

På sommarkoloniverksamhet prioriteras de barn som av olika skäl har större behov att åka bör enligt riktlinjerna från kommunfullmäktige. Avgiften är inkomstrelaterad (punkt 7).

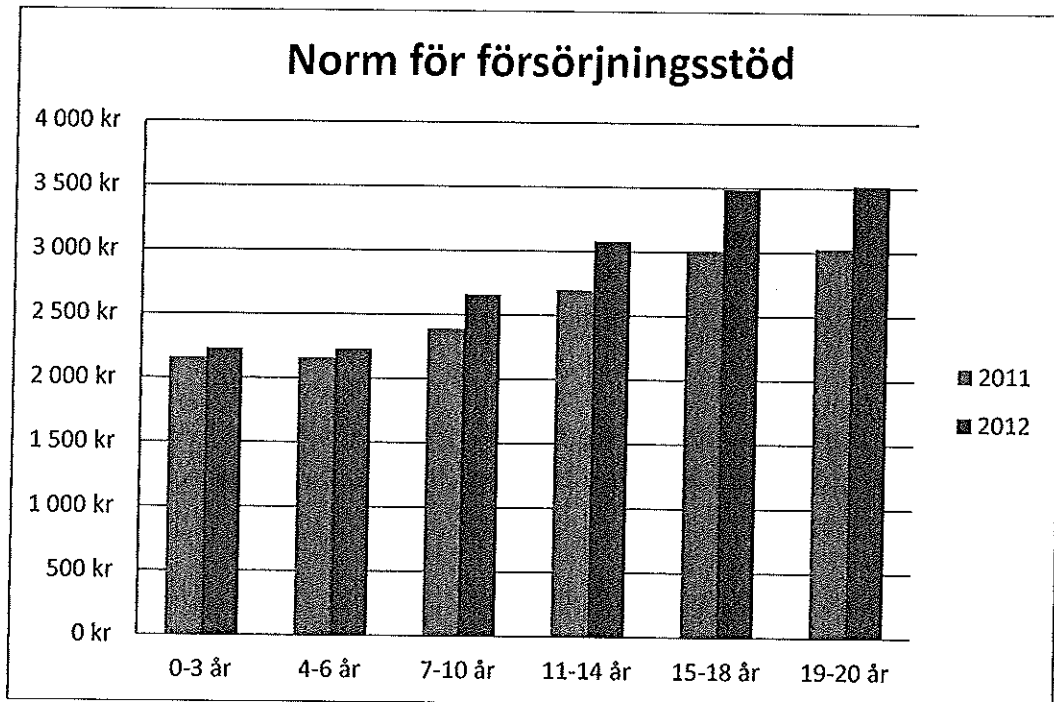
I rapporten från Rädda Barnen hänvisas till en SCB-rapport om Barns fritid (2009) där det framgår att barn i ekonomiskt utsatta hushåll har en mindre aktiv fritid än andra barn. Rapporten visar att fritidsgårdar, som erbjuder kostnadsfria aktiviteter är viktiga för barn med utländsk bakgrund och för barn i hushåll med knapp ekonomi. Inom Södermalms stadsdelsområde finns två fritidsgårdar och två träffpunkter för ungdomar, varav en i samarbete med Fryshuset. Att delta i deras verksamhet är kostnadsfritt. Stadsdelsnämndens fritidsverksamheter är redan i dag öppna för barn i ekonomiskt utsatta familjer genom att verksamheterna, som nämns ovan är kostnadsfria (punkt 7).

FN:s barnkonvention, barnperspektivet i nämndens verksamheter och i förskolornas likabehandlingsplaner/planer mot kränkande behandling ska, förutsatt att de efterföljs, också borga för att barnens behov tillgodoses. Trots detta kvarstår faktum att barn i ekonomiskt utsatta familjer har en mindre aktiv fritid än andra barn, enligt SCB-rapporten om Barns fritid (2009). Förvaltningen är tveksam till om generella ekonomiska subventioner ändrar på det förhållandet. För att bedöma behovet av en kommunal handlingsplan bör man känna till närmare vad det är i barnfattigdomen som orsakar att barnen till exempel inte utnyttjar möjligheterna till en aktiv fritid (punkt 7).

I anslutning till de tio kraftfulla insatser som Rågsjö (V) tar upp i sin motion vill förvaltningen lägga till följande.

Antalet hushåll som berörs av försörjningsstöd har minskat totalt sett mellan år 2011 till år 2012 men inte andelen barnfamiljer. Norm för försörjningsstöd har

höjts mellan år 2011 och 2012 i Stockholms stad enligt följande diagram (punkt 6):

Rågsjö skriver i sin motion att alla barn och unga ska ha möjlighet till en rik fritid. Enligt förvaltningens mening vore det intressant att närmare undersöka i vilken omfattning barnen i familjer som får försörjningsstöd utnyttjar de möjligheter som finns i stadsdelen och om utbudet motsvarar efterfrågan (punkt 7).

Alla barn med missbrukande föräldrar eller föräldrar med psykisk ohälsa har möjlighet att få stöd i stödgrupper. På Södermalm finns redan den möjligheten men det är inte många barn som har anmält intresse utan insatsen begränsas vanligtvis till individuella samtal med barnen. För att hitta lösningar som passar alla barn och familjer och använda befintliga resurser på bästa sätt vore det önskvärt att alla som arbetar med utsatta barn och ungdomar hade en överblick över utbudet av insatser från kommunen, landstinget och privata initiativ. Som exempel kan nämnas "Bostället" på Krukmakargatan som är ett stadsövergripande projekt kring ungdomar och hemlöshet och Capio – Maria AB som är en föräldrastödsgrupp som vänder sig till blivande eller nyblivna föräldrar med någon form av missbruksproblematik (punkt 9).

Anledningen till att familjer hamnar i ekonomiskt utsatta situationer varierar och därför är det viktigt att varje familj behandlas individuellt och med respekt utifrån sina speciella förutsättningar och behov med den forskning och kunskap som finns att tillgå inom olika områden.

Slutligen anser förvaltningen, i likhet med Socialförvaltningen i sitt remissvar 28 september 2011, att det i stället för att ta fram en ny plan borde gå att använda stadens integrerade lednings- och styrsystem (ILS) för att följa upp barnfattigdomen och säkerställa att utveckling sker i positiv riktning.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Bilaga: Motion av Karin Rågsjö (V) om tio kraftfulla insatser mot barnfattigdomen i Stockholms stad med sikte på en nollvision
